

TÜRK EĞİTİMİNDEKİ GEÇİCİ KORUMA ALTINDAKİ SURIYELİ ÇOCUKLARIN YAŞADIKLARI SORUNLARI İNCELEYEN ARAŞTIRMALARIN İRDELENMESİ

Rıza YALÇIN

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

lionriza@gmail.com

0009-0001-9785-6352

EXAMINATION OF RESEARCH ANALYSIS OF THE PROBLEMS EXPERIENCED BY SYRIAN CHILDREN UNDER TEMPORARY PROTECTION IN TURKISH EDUCATION

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Özet: Türkiye birçok bölgeden, kitlesel göçlerin etkisi altında olup, bu göçlerin en başında Suriyeliler yer almaktadır. Bu araştırmanın amacı, ilk ve ortaokul kademesindeki Suriyeli öğrencilerin Türk eğitim sistemine entegrasyonunda karşılaşılan sorunları ele alan çalışmaların; amaç, kavramsal çerçeve, araştırma metodolojisi, sonuçlar ve ileride uygulanacak çalışmalar açısından yönelimlerini vurgulamaktır. Araştırmada sistematik değerlendirme yaklaşımı kullanılmıştır. Çalışmanın veri tabanını, YÖK Ulusal Tez Merkezi ve Dergi Park siteleri oluşturmuş olup, veriler doküman analiziyle incelenmiştir. Araştırma kapsamına uygun olarak, sığınmacı Suriyelilere geçici koruma statüsünün verildiği 2011 yılından, 2023'e kadar gerçekleştirilen 109 lisansüstü tez ve 20 makaleye ulaşılmış olup, veriler betimsel analizle değerlendirilmiştir. Elde edilen verilere göre, kuramsal çerçevede kullanılan "göç" olgusu, Suriyeli öğrenciler için ifade edilirken, "mülteci ve göçmen" şeklinde tanımlanması (%37) kavramsal açıdan bir yanlışlığın olduğunu göstermiştir. Araştırmalarda okul ortamına uyum açısından problem tanımlanırken, Suriyeli öğrencilerin yaşadıkları sorunların nedeni olarak görüldüğü şeklinde bir bakış açısının olduğu gözlenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, Suriyeli öğrencilerin okuldaki sosyal ortamda "ayrımcılık, dışlanma, ötekileştirilme ve akran zorbalığı" (%27) yaşadığı tespit edilmiştir. Bu bağlamda, yapılacak araştırmalarda Suriyeli öğrencilerle birlikte, onların bu davranışları yaşamasında etken olan veli, öğrenciler ve öğretmenlerin oluşturduğu ilişkiyi ve bu ilişkinin niteliğini anlamaya yönelik olarak tüm paydaşların ele alınması, sorunun anlaşılmasında bağlam temelli nedensel ilişkileri ortaya çıkarma olanağı vereceği düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Suriyeli öğrenciler, mülteci, eğitim ortamı, göçmen.

Abstract: Our country is significantly affected by mass migrations from various regions, with Syrians being at the forefront of these migrations. The purpose of this research is to highlight the trends in studies addressing the issues faced by Syrian students in integrating into the Turkish education system at the primary and secondary school levels, focusing on aspects such as aims, conceptual framework, research methodology, results, and future research directions. A systematic review approach was used in the study. The database for the study included YÖK National Thesis Center and Dergi Park sites, and the data were analyzed through document analysis. From 2011, when temporary protection status was granted to Syrian refugees, to 2023, 109 graduate theses and 20 articles relevant to the scope of the research were identified, and the data were evaluated through descriptive analyze. According to the obtained data, the concept of "migration" used in the theoretical framework shows a conceptual misunderstanding when referred to as "refugee and immigrant" (37%) for Syrian students. The studies reveal that there is a perspective that views the problems Syrian students face in adapting to the school environment as being due to their own issues. The research findings indicate that Syrian students experience "discrimination, exclusion, marginalization, and peer bullying" (27%) in the school social environment. In this context, future research should consider the relationships among all stakeholders, including parents, students, and teachers, to understand the nature of these behaviors and their impact. This approach may provide an opportunity to uncover contextual causal relationships in understanding the problem.

Keywords: Syrian students, refugee, educational environment, immigrant.

Giriş

İnsanları ilkel zamanlarda, beslenme ve doğal afetler gibi nedenlerle göç ettikleri bilinmektedir. Avcılık ve toplayıcılık döneminde sahip olunan göçebe yaşam biçimi, iklime bağlı nedenlerle yapılan kitlesel yer değiştirmeler ve toplumların birbirlerine uyguladıkları baskılar nedeniyle buldukları yerden gitmek zorunda kalmaları göçlere örnek gösterilebilir (Yalçın, 2004). Türkiye ise, bulunduğu coğrafi konumu ve jeopolitik önemi açısından ele alındığında Asya ve Avrupa kıtaları arasında köprü konumundadır. Başta Suriye devleti olmak üzere, Ortadoğu ülkelerinde yaşanan siyasi, ekonomik ve rejim kaynaklı sorunlar Türkiye'yi doğrudan etkilemektedir. Özellikle 2011 yılında başlayan Suriye'deki iç karışıklıklar giderek artmış ve Türkiye'yi önemli şekilde etkilemiştir. Komşu ülkede yaşanan bu krizden etkilenen halka, Türkiye Cumhuriyeti "açık kapı" göç politikasıyla destek olmuştur. Bunun sonucunda Türkiye'ye, başta Suriye devleti olmak üzere kitlesel göç hareketleri başlamıştır. 2011 yılında Türkiye'ye göç eden Suriyeli sığınmacılara geçici koruma kapsamında bir statü verilerek, sığınmacılar çeşitli bölgelere yerleştirilmiştir. 2023 Aralık verilerine göre, Türkiye'de 3 milyondan fazla geçici koruma kapsamında Suriyeli bulunmaktadır. Ayrıca 240 bin civarında da Suriyeliye vatandaşlık verilmiştir (GİB, 2023).

Başta Suriye olmak üzere Türkiye'ye yapılan göçleri, kavramsal açıdan değerlendirmek için öncelikle göç olgusu ve göçle ilgili kavramların incelenmesi gerekmektedir. Göç kavramına verilen tanımlar açısından bakıldığında birbirine yakın ifadelerin olduğu görülmektedir. Adıgüzel'e (2016) göre göç, insanların, sosyal, ekonomik, siyasi ya da doğal nedenlerle buldukları yeri değiştirmesi şeklinde tanımlanmaktadır. Bireylerin ya da grupların yeni yerleşim alanlarına veya toplumlara doğru kalıcı olarak yaptıkları hareketler de göçün tanımları arasında yer almaktadır (Marshall, 1999)). Bu açıdan göçler sınıflandırıldığında neden, miktar ve yasal uygunluklarına göre etkenler ortaya çıkmaktadır. Tablo 1'de görüldüğü gibi, Suriyelilerin göçleri; dış, zorunlu, kitlesel yasa dışı

açılardan ele alınabilir.

Tablo 1

Göçlerin Sınıflandırılması.

Gidilen Yere Göre Göçler	Nedenine Göre Göçler	Büyüklüğüne Göre Göçler	Yasallığa Göre Göçler
İç	Gönüllü	Bireysel	Yasal
Dış	Zorunlu	Kitlesel	Yasa dışı

Cebeci, 2015:140.

Göçlere ait Tablo 1'deki sınıflandırmalar, zamanla başka kavramların ortaya çıkmasına neden olmuştur. Başka bir ülkeye göç eden insanlar göçmen olarak tanımlanırken, kendi ülkesinden can güvenliği nedeniyle göç ederek, başka bir ülkenin korumasını talep eden kişi ise sığınmacı şeklinde ifade edilmektedir. Sığınma başvurusunun sonucunda ise, bulunduğu ülkenin göçler açısından sahip olduğu politik bakış açısına göre insanlara; mülteci, şartlı mülteci ve geçici koruma gibi statüler tanımlanmaktadır (Adıgüzel, 2010; Göç Terimleri Sözlüğü, 2013).

Bununla birlikte, göçlerle ilgili kavramlar, ülkelerin uluslararası düzeyde dâhil oldukları yasalara göre değişmektedir. Bu açıdan göçler, temel ilkelerini, 1951 yılında imzalanan Cenevre Sözleşmesi'yle elde etmiştir. Oluşturulan protokolü imzalayan Türkiye, zaman sınırlamasının yanına ek olarak, coğrafi kısıtlama koymuştur. Cenevre Sözleşmesi'nde uygulanan zaman sınırlaması 1967'de kaldırılrsa da coğrafi kısıtlama devam etmektedir. Türkiye'ye yapılacak göçlerde mülteci ya da şartlı mülteci hakkına, sadece Avrupa bölgesinden gelen sığınma başvuruları sahip olmaktadır. Avrupa Birliği'nin uyguladığı iltica yapısıyla paralel olarak oluşturulan ve 2013'te imzalanan Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu (YUKK), Türkiye tarafından kabul edilmiştir. Ancak, Türkiye coğrafi sınırlamayı buraya da eklemiştir. Bu nedenle Suriyelilere Türkiye'de geçici koruma statüsü verilmiştir. Ayrıca bu kanuna göre, Avrupa Birliği de kendi bölgesindeki devletlerin dışında olan ülkelere gelen sığınma taleplerinde, mülteci yerine şartlı mülteci sınırlaması

getirmiştir (Nurdoğan & Öztürk, 2018).

Geçici koruma kapsamındaki Suriyelilerin göçleri konusunu, Türkiye'deki göç politikasına göre değerlendirmeden önce, bu göçün miktarı ve göç kuramları açısından bulunduğu konumu ele almak gerekir. Şekil 1'de görüldüğü gibi, Suriye'den Türkiye'ye göçün yıllara göre değişimi görülmektedir. Türkiye'ye yapılan göçler, yaş grupları açısından incelendiğinde, 0-14 yaş arasının tüm Suriyelilere oranının %42,32 olduğu görülmektedir. Bu açıdan göçlerin en fazla etkilediği kurumun okulların ilk ve ortaokul kademelerinde olduğu söylenebilir (GİB, 2023).

Şekil 1

Geçici koruma kapsamındaki Suriyelilerin yıllara göre dağılımı (GİB, 2023).

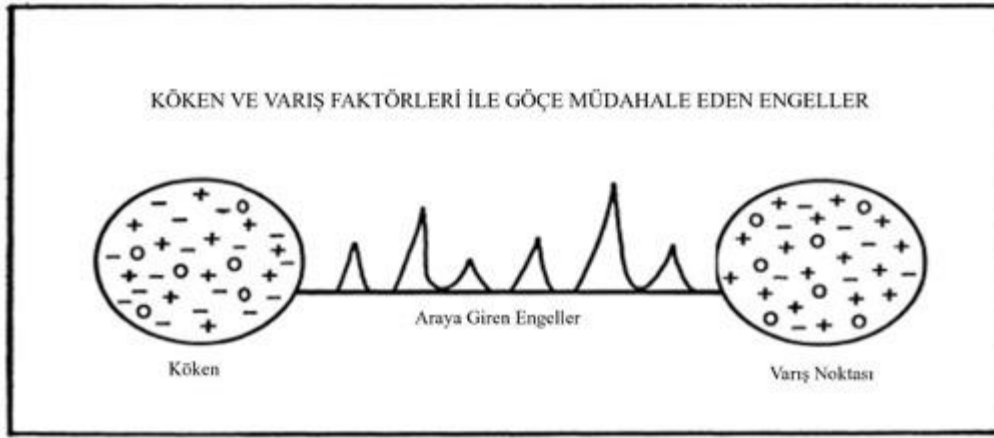

Göç kuramları açısından, Suriyelilerin ülkemizdeki durumu ele alındığında, Everet Lee'nin "A Theory of Migration (Bir Göç Teorisi)" isimli araştırmasında açıkladığı gibi *İtme-Çekme Kuramıyla* ifade edilebileceği düşünülmektedir. Şekil 2'de görüldüğü gibi, bu kuramın ana hatları ele alınmıştır. Lee göçün meydana gelmesinde etkili olan etkenleri şu başlıklarla gruplandırmıştır:

1. Kaynak ülkeyle ilgili faktörler (itici etkenler),
2. Hedef ülkeyle ilgili faktörler (çekici etkenler),
3. Araya giren engeller,
4. Bireysel faktörler (Lee, 1966, s.50).

Şekil 2

Köken ve varış faktörleri ile göç etmede araya giren engeller (Lee, 1966).

Türkiye'ye yapılan Suriyeli göçleri İtme-Çekme Kuramı açısından incelendiğinde Suriye'deki iç karışıklık itici etkenleri oluştururken, Türkiye'deki geçici koruma statüsünün verilmesiyle oluşturan yasal konum ise çekici faktörlerin başında gelmektedir. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfının sağladığı maddi destek, Türkler için uygulanan şartlı eğitim desteğinden yararlanma hakkının verilmesi (2017), sağlık ve eğitim hizmetlerinin sağlanması gibi etkenler de Türkiye'nin göçler açısından etkinliğini artırmaktadır. Ayrıca Türkiye'nin, Suriye devletinin diğer komşularına göre güçlü olması ve konum olarak Avrupa Kıtası'na geçişte önemli bir jeopolitik konuma sahip olması Türkiye'ye yapılan göçlerin sebepleri arasında sayılabilir. Ayrıca Avrupa Birliği ve Birleşmiş Milletler çocuklara yardım fonu tarafından Suriyeli sığınmacılar için sağlanan mali yardımlar, Türkiye bakımından göçlerin kabulünü artıran diğer bir faktör olarak ele alınabilir (Garan, 2022).

Türkiye'de Suriyeli öğrencilerin sorunları kapsamında yapılan bazı araştırmalarda öğretmen ve öğrencilerle birlikte veliler tarafından "ayrımcılık, dışlanma, ötekileştirilme, akran zorbalığı" şeklindeki davranışlara maruz kaldığı tespit edilmiştir (Abay 2019, Alkalay vd. 2021, Anis, 2019, Bayram 2019, Ercan 2018, Ertuş 2017, Göçer vd. 2020, Kızılkaya 2021, Kurt 2022, Sakız 2016, Saklan 2018, Sardroud 2023, Sever 2020, Şeker ve Sirkeci 2015, Temur ve Özalp 2022, Tüfekçi 2020, Yüce 2018,). Ayrıca araştırmalarda MEB'in verdiği hizmet içi eğitimlerin ve proje kapsamındaki uygulamaların yetersiz olduğu, öğrencilerde dil ve okula uyum sorunları ile akademik yönden yeterli seviyede olmama şeklinde sonuçlara ulaşılmıştır (Çelik 2020, Ergün 2018, Göçer vd. 2020, Kazu ve Deniz 2019, Kozan 2019, Özçelik 2021, Saklan 2018, Sardroud 2023, Süer 2022, Şerif 2020, Taşay 2023, Tırpan 2023, Ünal ve Aladağ 2020, Yıldırım 2023, Yıldız 2018, Yılmaz 2021, Yılmaz 2019).

Türkiye’deki çalışmaların incelenmesiyle, göçlerin eğitime yansımaları hakkında bir bakış açısına sahip olunurken, dünyada okullara nasıl yansıdığını kıyaslayabilmek için bu kapsamdaki çalışmaları değerlendirmek gerekir. Araştırmalardan elde edilen sonuçlar sınıflandırıldığında; okula uyum, dil sorunu, psikolojik destek, dışlanma, akademik başarısızlık ve sorunların çözümünde ise kapsayıcı eğitimin önemi şeklinde olduğu görülmüştür (AbdulRahim & Rababah, 2020; Almadani, 2008; Alsayed & Wildes, 2018; Bessarabova & Kuryshva, 2020; Civitillo ve diğ., 2021; Crul ve diğ., 2019; Madziva & Thodlana, 2017; Salem, 2021; Shahbazi ve diğ., 2020; Sheykhjan, 2017; Sinclair, 2017; Walls-Rodriguez, 2016; Yule, 2000).

Bu araştırmanın amacı, ilk ve ortaokul kademesindeki Suriyeli öğrencilerin Türk eğitim sistemine entegrasyonunda karşılaşılan sorunları ele alan çalışmaların; amaç, kavramsal çerçeve, araştırma metodolojisi açısından sonuçları irdelemek ve ileride uygulanacak çalışmalar açısından yönelimlerini vurgulamaktır.

Türkiye’ye yapılan Suriyeli göçleri, boyutu açısından ele alındığında, Türkiye’nin dünyada en fazla göç alan ülke olduğu görülmektedir. Yapılan göçler yaşlara göre gruplandırıldığında ise, 0-14 yaş grubunun diğer yaş gruplarından oldukça fazla olduğu görülmektedir (GİB, 2023). Bu bağlamda, Türkiye’ye yapılan Suriyeli göçlerinden en fazla etkilenen eğitim kurumunu ilk ve ortaokullar oluşturmaktadır. Göçlerin yoğun olarak etkisi altında olan ilk ve ortaokullarla ilgili olan araştırmaların genel özelliklerinin, eğilimlerinin bilinmesi, alandaki önemini belirlemek açısından önemlidir. Göçlerin devam ettiği göz önüne alındığında, bu göçlerin okullara olan etkisi açısından, yapılan çalışmalar güncelliğini korumaktadır. Lisansüstü tez ve makalelerin genel çerçevesinin bilinmesi, aynı zamanda alandaki eksik kalan açılırları da gösterir. Bu açıdan bakıldığında, Suriyeli göçlerinin okullara olan etkisini kapsayan araştırmalara da yol gösterici bir özellik taşır.

Bu araştırmanın problemini; İlk ve ortaokullarda Suriyeli öğrencilerin entegrasyonunda yaşanan sorunları kapsayan lisansüstü tez ve makalelerin kavramsal özellikleri ile araştırmaların yönelimleri nasıldır? sorusu oluşturmaktadır. Araştırmanın alt problem cümleleri ise şunlardır:

- 1-Araştırmaların yıl, yerleşim yeri, tür ve paydaşlar açısından dağılımı nasıldır? 2-Araştırmaların metodolojik özellikleri nedir?
- 3-Araştırmaların kavramsal bakış açıları nasıldır?
- 4-Araştırmalarda elde edilen sonuçların dağılımı nasıldır?

Yöntem

Araştırma, Türkiye'ye yapılan Suriyeli göçlerinin ilk ve ortaokulları kapsayan tez ve makale araştırmalarına yönelik, sistematik bir derleme çalışmasıdır. Araştırmadaki veri grubunu YÖKTEZ ve Dergipark oluşturmuştur. Veri toplama tekniği olarak doküman analizi yapılmıştır. Elde edilen verilerin yorumlanmasında ise betimsel içerik analizi kullanılmıştır.

Bu araştırma, Türkiye'ye yapılan Suriyeli göçlerinin, ilk ve ortaokullardaki etkisini ele alan tez ve makaleleri, belirli değişkenlere göre inceleyip, bu alandaki çalışmaların mevcut eğilimlerini ortaya koyarak, ileride yapılacak araştırmalara ışık tutmak amacıyla yapılan sistematik bir derleme çalışmasıdır. Collaboration sistematik derlemeyi, sınırları belirlenmiş bir araştırma sorusuna uygun değişkenleri kapsayan araştırmaların seçilip, sentezlenmesi ve değerlendirilmesi şeklindeki bir araştırma olarak tanımlar (Harris ve diğ., 2014).

Derleme çalışmalarından biri olan sistematik derlemede, probleme ilişkin çalışmalarda yöntem açısından seçici olmadan bütün araştırmalar taranarak, belirlenen kriterlere göre bulgular sentezlenir. Zaman sınırlaması açısından geleneksel derlemeden daha kapsamlı olarak ele alınır (Beecroft, Booth & Rees, 2015).

Sistematik derlemede izlenecek yol şu şekilde sıralanmaktadır: 1.Problemin tanımlama,

2.Anahtar kelimeleri oluşturma ve tarama yapma,

3.Tarama sonuçlarının probleme uygunluğunun incelenmesi ve analizi,

4.Araştırmaları problemin alt basamaklarına uygun özetleme, 5.Özetlenen

verileri tartışma ve derlemenin yazımı (Karaçam, 2013).

Bu basamaklara uygun olarak ele alınan bu araştırmada, sistematik derlemede izlenmesi gereken yolda, problem tanımlanmıştır. YÖKTEZ ile Dergipark sitelerinde yapılan inceleme sonucu, “Suriyeli, mülteci, sığınmacı, göçmen ve dezavantajlı öğrenci”

anahtar kelimeleri belirlenmiştir Araştırma probleminin kapsamına uygun şekilde bulguların elde edilmesinde doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Doküman incelemesi, araştırmada kullanılacak belgelerin, basılı ve elektronik materyallerin önceden belirlenen kategoriler eşliğinde detaylı bir şekilde incelendiği sistematik bir yöntem olup, geniş bir zaman dilimine yayılmış araştırmaların sahip olduğu eğilimi de ortaya koymaktadır (Bowen, 2009; Sönmez ve Alacapınar; 2016 Yıldırım, 2021). Analiz sonucunda detayların ortaya çıkarılması, araştırmayla ilgili daha bütüncül bir bakış açısıyla bir çerçeveyi ortaya koyar. Bu şekilde büyük resmi oluşturur (Creswell, 2013).

Araştırmanın Örnekleme

Araştırmada, belirlenmiş ölçütler kullanıldığı ve bu ölçütleri karşılayan bütün çalışmalar inceleneceği için amaçlı örnekleme bir çeşidi olan “ölçüt örnekleme” tekniği uygulanmıştır. Ölçüt örneklemede kullanılan kriterler araştırmacı tarafından belirlenmiş ya da daha önceden listelenmiş özellikler şeklinde olabilir (Baltacı, 2018).

Buna göre araştırma, Türkiye’deki ilk ve ortaokul kademesinde, Suriyeli göçlerinin etkisini kapsayan lisansüstü tez çalışmaları ve makalelerin detaylı incelenmesi üzerinedir. Bu bağlam doğrultusunda araştırma evrenini, bu alandaki tez çalışmaları ve makaleler oluşturur. Araştırma evrenini en iyi şekilde, Suriyelilerin geçici koruma kapsamına alındığı 2011 yılından 2023 yılına kadar (2023, Aralık dâhil), YÖKTEZ’de bu alanda yayınlanmış yüksek lisans ve doktora tezleri ile Dergipark sitesinde yayınlanmış makalelerin yansıtacağı tespit edilmiştir. Bu amaçla, sistematik derlemenin aşamasına uygun olarak YÖKTEZ ve Dergipark sitesinde; “Suriyeli, mülteci, sığınmacı, göçmen ve dezavantajlı öğrenci” kelimeleri aratılmıştır. Tablo 2’de görüldüğü gibi, göre anahtar kelimelerle 182 lisansüstü tez (16dr, 166yl) ve 54 makaleye ulaşılmıştır. Araştırmalardan lise ve üniversite düzeyinde olanlar kapsama uygun olmadığı için elendiğinde, 109 tez (10dr, 99yl) ve 20 makale olmak üzere, 129 araştırma çalışmaya dâhil edilmiştir. Araştırmaların künyeleri Ek-1’de sunulmuştur.

Tablo 2

Anahtar Kelimelere Göre Sonuçların Dağılımı

Anahtar Kelimeler	Veri Tabanları		Kapsama Uygun	
	Tez	Makale	Tez	Makale
Suriyeli öğrenci	86	13	59	6
Mülteci öğrenci	40	19	22	9
Sığınmacı öğrenci	14	3	12	2
Göçmen öğrenci	27	17	14	3
Dezavantajlı öğrenci	15	2	2	x
Toplam	182	54	109	20

Verilerin Analizi

Araştırma sonunda elde edilen veriler, betimsel analiz yöntemiyle incelenmiştir. Betimsel analiz, kapsamı belirlenmiş bir alanda yapılan çalışmaların belirli açılardan değerlendirmeye varılan sistemli bir yöntemdir (Çalık ve Sözbilir, 2014). Betimsel analiz yapılırken; çerçeve belirleme, belirlenen tema kapsamında veri toplama, temalara göre veri işleme, tanımlama ve yorumlama şeklinde dört aşama kullanılır. Uygulanan bu yöntemdeki amaç verilerin etkili bir şekilde yorumlanmasıdır (Şimşek ve Yıldırım, 2021).

Araştırmanın analiz bölümünde, betimsel analizin amacına uygun olarak tüm aşamaları uygulanmıştır. Başlangıçta oluşturulan çerçeveye uygun olarak elde edilen temalar bağlamında veriler işlenmiştir. Daha sonra verilerin tanımlanması ve yorumlanması uygulanmıştır. Bütüncül bir bakış açısıyla verileri görebilmek için tablo ve grafikler kullanılmış, yüzde hesaplamalarıyla frekans bilgilerine yer verilmiştir.

Bulgular ve Yorum

Yapılan araştırmaların yıl ve yerleşim yeri açısından dağılımları incelendiğinde, Tablo 3'te görüldüğü gibi, en fazla araştırma 2019 yılında (%24,03) yapılmış olup yerleşim yeri açısından ele alındığında başta İstanbul (%19,37) olmak üzere, Gaziantep (12,40) ve Ankara (%10,85) olduğu görülmektedir. Ancak Konya, Hatay ve Kilis'te yapılan araştırmalar ilk başta yer almasa da birbirlerine eşit orana (%5,42). Araştırmaların diğer illeri

kapsayan kısmı %34,10 olup, 27 ilin toplamıdır.

Tablo 3

Araştırmaların Yıl ve Yerleşim Yeri Açısından Dağılımı.

Yıl	f	%	İl	f	%
2023	21	16.27	İstanbul	25	19.37
2022	23	17.82	Gaziantep	16	12.40
2021	19	14.72	Ankara	14	10.85
2020	20	15.50	Konya	7	5.42
2019	31	24.03	Hatay	7	5.42
2018	9	6.97	Kilis	7	5.42
2017	3	2.32	Şanlıurfa	5	3.87
2016	2	1.55	Diğer (27 il)	44	34.10

Araştırmalar illere göre sayıları açısından incelendiğinde, en fazla araştırmalar İstanbul, Ankara, Gaziantep, Konya ve Hatay illerine aittir. Ancak illerdeki Suriyelilerin, buldukları ilin nüfusa oranları açısından ele alındığında, en başta Kilis olmak üzere, Şanlıurfa, Mersin, Adana ve Mardin illeri araştırmalar için potansiyeli oldukça fazladır. Bu açıdan Tablo 4'deki karşılaştırma incelendiğinde, Kilis'ten sonra sırasıyla Şanlıurfa, Mersin, Adana ve Mardin bulunmaktadır (GİB, 2023).

Tablo 4

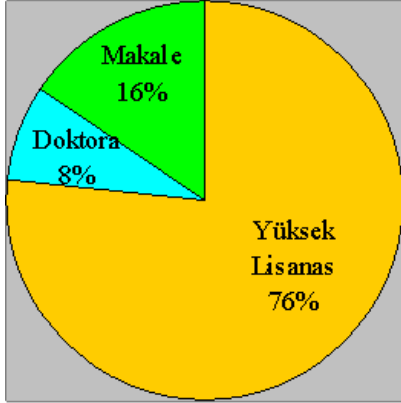
Suriyeli mültecilerin illere göre nüfusa olan oranları.

İller	Suriyelilerin nüfusa oranı (%)	İller	Suriyelilerin nüfusa oranı (%)
Gaziantep	16,51	Kilis	32,61
Hatay	14,37	Şanlıurfa	12,15
Konya	4,95	Mersin	10,43
İstanbul	3,22	Adana	9,32
Ankara	1,51	Mardin	8,25

Araştırmalar türü açısından değerlendirildiğinde, Şekil 3'te görüldüğü gibi, yüksek lisans çalışmalarının büyük bir çoğunluğa (%76) sahip olduğu tespit edilmiştir. Alanda yapılan araştırmalarda doktora düzeyindeki çalışmaların çok az oranda (%8) yapıldığı belirlenmiştir. Makale çalışmalarının ise %16 oranında yapıldığı görülmüştür.

Şekil 3

Araştırmaların türlerine göre dağılımı.

Yapılan araştırmalar, paydaşlar açısından ele alındığında, Tablo 5’te görüldüğü gibi, en fazla paydaşları Türk öğretmenler (%65,89) ile Suriyeli öğrencilerin (%36,43) oluşturduğu tespit edilmiştir. Araştırmalara katılım açısından, Suriyeli öğrencilerle aynı ortamı paylaşan Türk öğrenciler kıyaslandığında, Türk öğrencilerin çok az düzeyde (%3,10) çalışmalara dâhil edildiği belirlenmiştir. Aynı karşılaştırma, veliler açısından yapıldığında da, Türk velilerin, Suriyeli velilere (%16,27) göre düşük seviyede (%1,55) araştırmalara dâhil edildiği görülmüştür. Yapılan araştırmalarda önemli bir yer tutan bir diğer paydaş olarak, yöneticilerin (%28,68) olduğu görülmüştür. Okullardaki görevli rehber öğretmenlerin ise araştırmalarda %6,2 oranda ele alındığı tespit edilmiştir. Araştırmalarda Suriyeli öğrencilerin velileri de paydaş olarak %16,27 oranında yer almıştır.

Tablo 5

Araştırmaların Paydaşlar Açısından Dağılımı.

Paydaşlar	<i>f</i>	%
Türk öğrenciler	4	3,10
Suriyeli öğrenciler	47	36,43
Türk Öğretmenler	85	65,89
Suriyeli Öğretmenler	6	4,65
Rehber Öğretmenler	8	6,20
Okul/ilçe/il yöneticisi	37	28,68
Türk Veliler	2	1,55
Suriyeli Veliler	21	16,27
STK yetkilisi	5	3,87
Akademisyen	1	0,77

Araştırmalar sahip oldukları araştırma modeli açısından incelendiğinde, Tablo 6’da görüldüğü gibi nitel desene sahip araştırmaların %71,31 oranında olduğu belirlenmiştir. Bu açıdan nitel çalışmalardan, durum araştırmasının diğer tüm yaklaşımların yarısına karşılık geldiği görülmektedir. Bir diğer sonuç olarak olgubilim modelindeki araştırmalarda (%20,15) yoğunluk olduğu tespit edilmiştir. Deneysel ve eylem araştırma yaklaşımının ise alanda çok az uygulandığı görülmüştür. Karma yönteme sahip araştırmaların ise %10,85 düzeyde olduğu belirlenmiştir. Araştırmalarda uygulanan nitel araştırmalara karma yöntemdeki nitel yöntemler de eklendiğinde %76,73 oranına ulaşılmıştır.

Tablo 6

Araştırmaların Desenlerine Göre Dağılımı.

<i>Yöntem</i>	<i>Araştırma Modeli</i>		<i>f</i>	<i>%</i>
Nitel 92 %71,31		Durum	62	48,06
		Olgubilim	26	20,15
		Etnografya	3	2,32
		Eylem	1	0,77
Nicel 21 %16,27		Tarama	20	15,50
		Deneysel	1	0,77
Karma 14 %10,85	Nitel	Durum	13	10,07
		Olgubilim	1	0,77
	Nicel	Tarama	13	10,07
		Deneysel	1	0,77

Geçici koruma kapsamındaki Suriyelilerin buldukları konumun kavramsal açıdan yapılan tanımlamasında, Tablo 7’de görüldüğü gibi, %50,38 Suriyeli öğrenci, %24,03 mülteci öğrenci, %13,07 göçmen öğrenci, %10,85 sığınmacı öğrenci ve %1,55 dezavantajlı öğrenci ifadeleri kullanılmıştır. Bu açıdan Suriyeli ve mülteci ifadeleri araştırmaların %74,41 oranıyla en fazla tercih edildiği görülmüştür. Ayrıca yapılan tanımlamalarda göçmen ve sığınmacı ifadelerinin de %23,92 oranında kullanıldığı belirlenmiştir.

Tablo 7

Suriyeli Öğrencilerin Kavramsal Açıdan İfadesinin Dağılımı.

<i>Tanımlayıcı kavram</i>	<i>f</i>	<i>%</i>
Suriyeli öğrenci	65	50,38
Mülteci öğrenci	31	24,03
Göçmen öğrenci	17	13,07
Sığınmacı öğrenci	14	10,85
Dezavantajlı öğrenci	2	1,55

Geçici koruma kapsamındaki Suriyeli öğrencilerle ilgili yapılan araştırmalar sonuçları açısından sınıflandırıldığında, Tablo 8’de görüldüğü gibi, Türkçe dil sorunu (%85,27), okula uyum ve psikolojik destek (78,29) en kapsamlı iki bulgu olarak tespit edilmiştir. Öğrencilerin buldukları ortamda dile bağlı olarak iletişim ve göç sürecinden kaynaklanan psikolojik sorunlar yaşadığı görülmektedir. Aynı şekilde öğrencilerin

%31,78 oranında akademik açıdan başarısız olduğu belirlenmiştir. Bu açıdan ders araç- gereç ve materyal eksikliğinin %18,60 oranında olması, öğrencilerin akademik başarısını olumsuz etkileyen sebeplerden biri olarak görülebilir. Suriyeli öğrencilerin okula uyumlarını olumsuz yönde etkileyen bir diğer sonuç da, okul ortamında çoğunlukla yerel öğrenciler ve öğretmenler tarafından “*dışlanma, ötekileştirme, ayrımcılık, akran zorbalığına*” (%27,13), maruz kalmasıdır. Tablo 8’te yapılan sınıflandırmaların bir diğer sonucu olarak ekonomik sorunlar (%32,55) ve kültürel etkinliklerin (%20,15) yoğunluk kazandığı görülmektedir. Araştırmalarda yabancı velilere yönelik eğitim verilmesiyle ilgili sonuçlar %37,98 orandadır. Bu açıdan bakıldığında öğretmenlere ve yabancı velilere verilmesi gereken eğitimin oranı %65,11’dir.

Tablo 8*Araştırma Sonuçlarına Göre Oluşturulan Sınıflamaların Dağılımı.*

Araştırma sonuçları	f	%
Öğretmen eğitimi	35	27,13
Ders araç-gereç materyal eksikliği	24	18,60
Kalabalık sınıflar	8	6,20
Akademik başarısızlık	41	31,78
Türkçe dil sorunu	110	85,27
Okula uyum, psikolojik destek	101	78,29
Dışlanma, ötekileştirme, ayrımcılık, akran zorbalığı	35	27,13
Yabancı veli eğitimi	49	37,98
Kültürel etkinlikler	26	20,15
Ekonomik sorunlar	42	32,55
Devamsızlık	13	10,07

Tartışma, Sonuç Ve Öneriler

Ülkemizdeki geçici koruma kapsamındaki Suriyeliler, yaş gruplarına göre dağılımı açısından incelendiğinde, 0-14 yaş grubu % 42,32'dir (GİB, 2024). Bu çerçeveden bakıldığında, göçlerden en fazla etkilenen kurumların ilk ve orta kademedeki okullar olduğu görülmektedir. Okullarda bu açıdan farklı kültürlerin bir arada eğitim alması, incelenen araştırmalardan öğretmenlerin “çokkültürlü” sınıf ortamındaki yetkinliğinin önem kazandığı görülmüştür. MEB, kitlesel göçlerin yaşandığı eğitim ortamında; Avrupa Birliği (AB) tarafından onaylanan Türk Eğitim Sistemindeki Suriyeli Çocuklar İçin Kapsayıcı Eğitimin Desteklenmesi Projesi (PİCTES), Geçici Eğitim Merkezi (GEM) şeklindeki uygulamalarla okullardaki sorunu çözmeye çalışmıştır (MEB, 2024). Ayrıca Göç İdaresi Genel Müdürlüğü ve Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü iş birliği yaparak Sosyal Uyum ve Yaşam Eğitimleri vermiştir (Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü, 2019). MEB Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü bünyesinde Öztürk, Tepetaş Cengiz, Köksal ve İrez (2017) tarafından “Sınıfında Yabancı Uyruklu Öğrenci Bulunan Öğretmenler İçin El Kitabı” yayınlanmıştır. Bu açılardan yapılan araştırmalarda, karşılaşılan sorunlara yönelik çözüm önerilerinde, MEB, kapsayıcı eğitim anlayışına yönelmiştir. Bu açılardan öğretmenlere verilen hizmet içi kurslar, öğrenciler için dil eğitimi, rehber öğretmenlere

yönelik çalışmalar yapmıştır. Ancak yaşanan sorunlar karşısında, araştırmalarda öğretmen yeterlilikleri, ders kitaplarını yabancı öğrencilere yönelik destekleyici materyallere ve bu öğrenci velilerin okullara katılımını teşvik edecek daha çok uygulamalara ihtiyaç olduğu görülmüştür. Öğretmenlerin çokkültürlü yeterliliği, kapsayıcı eğitime ihtiyacı olan sosyal gruba karşı empati kurma ve kültürlerarası iletişim kurma becerisi gibi birtakım yetkinlikleri içermektedir. Ayrıca öğretmenlerden farklı kültürlerden, gruplardan gelen bireylerin sahip oldukları değer ve kültürüne ait belli başlı özellikleri bulabileceği bir ortam yaratılması beklenmektedir (Banks, 2007). Bu açıdan öğretmenlerin sahip olması gereken önemli bir özellik olarak, farklılıkların toplum içinde kabul edilerek, ayrımcılığın önünü kesen empati duygusudur (Parekh, 2000).

Yapılan araştırmalarda, kavramsal açıdan iade ederken ortak bir dilin olmadığı görülmüştür. Araştırmalarda Suriyeli öğrenciler, kavramsal açıdan %27,10 ile “mülteci ve göçmen” olarak tanımlanmıştır. Ancak, Türkiye’nin göç politikası kapsamında bu ifadeler birer yanılgıdır. Çünkü Türkiye’de kabul edilen, Cenevre Sözleşmesi ve YUKK’ta eklenen coğrafi kısıtlama nedeniyle, sadece Avrupa bölgesinden gelenler, mülteci olabilirken, can güvenliği nedeniyle göç edenler de göçmen değil sığınmacı kabul edilmektedir (Nurdoğan & Öztürk, 2018).

Göçlerin sahip oldukları kurama göre açıklanmasında bazı eksikliklerin olduğu görülmüştür. Araştırmalarda problemi tanımlarken, çoğunlukla göçün nedenlerinin başında mülteci öğrencilerin geldikleri ülkelerdeki iç karışıklık gösterilmiştir. Everett Lee’nin (1966) geliştirdiği “İtme-Çekme” kuramı açısından bakıldığında, araştırmalar göçlerin nedenlerini (itme) açıklarken hangi nedenlerle Türkiye’yi seçtiğine (çekme) dair siyasi politikalar, Suriye devletine komşu olan diğer ülkelere yapılan göçlerin çok az olmasının nedenleri arasındaki ilişkiler yeteri kadar açıklanmamıştır.

Araştırmaların bir başka ortak özelliği ise, geçici koruma statüsündeki Suriyeli öğrencilerin okullara uyum sağlamasına yönelik anlayışın dil öğrenme, kurallara uyma, yerel

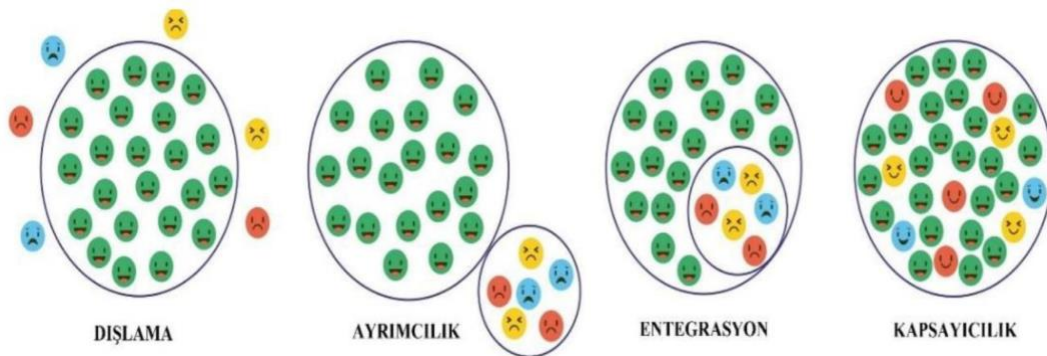
öğrencilerle aynı davranışları gösterme, düzeni bozmama şeklinde olmasıdır. Ancak yurt dışında yapılan araştırmalarda, eğitim sisteminin mülteci öğrencilerin uyum sağlayacağı şekilde düzenlenmesine karşı çıkmaktadır. Almanya'daki göçlere yönelik eğitim politikalarını ele alan Gomolla temel bakış açısı olarak, mülteci öğrencilerin uyum sağlamasına odaklanan bir yaklaşım yerine, öğrencileri kapsayan bir sistemin oluşturulmasını vurgulamıştır (Gomolla, Akt. Ertuş, 2017). Aynı şekilde Kymlicka (2015), yaptığı araştırmada, göçmenlerin ulus oluşturma gibi bir amaçlarının olmadığını belirterek, Suriyelilerin beklentileri olarak kendi kimliklerinin, kültürel değerlerinin unutulmadığı bir ortamda yaşamak olduğunu vurgulamıştır.

Geçici koruma kapsamındaki Suriyeli öğrencilerin okullarda öğretmen ve Türk öğrenciler tarafından maruz kaldığı, *“ayrımcılık, ötekileştirme, dışlama ve akran zorbalığı”* sorunlarıdır. Bu açıdan araştırmalarda ele alınan örneklem gruplarının büyük bir çoğunluğunu Suriyeli öğrenciler oluşturmaktadır. Olumsuz davranışlara maruz kaldığını ifade eden grubun sorunlarını çözerken, onlara bu duyguları yaşatan öğrencilerle velilerin ve bu konuda önlem almayan ya görmezlikten gelen öğretmenlerin yeteri kadar araştırılmaması, sorunların kaynağı olarak da Suriyeli öğrencilerin görüldüğü şeklindeki bir bakış açısının olduğunu göstermektedir. Bu bakış açısı Ezilenlerin Pedagojisi kitabında şu şekilde açıklanmaktadır: *“Nefreti başlatan, horlananlar değil, horlayanlardır. İnsanı olumsuzlayan, kendilerine insan olma hakkı tanınmayanlar değil, onlardan insanlığı esirgeyenlerdir.”* (Freire, 1968, Hattatoğlu & Özbek, Çev., s:33). Araştırmalarda Suriyeli öğrencilerle birlikte, Türk öğrencilerle velilerin ve öğretmenlerin bütüncül bir yaklaşımla ele alınıp karşılaştırılması, elde edilen sonuçlara göre destekleyici eğitimin verilmesi sağlanmalıdır. Anis (2019), Gaziantep ilinde gerçekleştirdiği yüksek lisans tezinde, 25 öğretmenle 25 Suriyeli öğrenci üzerine çalışmıştır. Nitel yöntemle ele aldığı araştırmada, öğrencilerin bazı öğretmenler tarafından ayrımcılığa maruz bırakıldığını tespit etmiştir. Aynı okuldaki öğretmenlerle yaptığı görüşmelerde öğretmenlerin, öğrencilerinin hiçbirisini ayırmadığı

herkese eşit davranıldığı görüşünü saptamıştır. Araştırmadaki çelişkili sonuçlar, “ayrımcılık” davranışının sadece davranışa maruz kalan grubun araştırılmasıyla çözüme ulaşılamayacağını göstermektedir. Aynı şekilde, Kızılkaya (2021), yüksek lisans araştırmasında Suriyeli öğrencilerin okullara uyum sağlamasında yerel öğrenci ve velilerinin de araştırmalara dâhil edilmesi gerektiğini, alandaki araştırmalarda bu eksikliğin fazla olduğunu ifade etmiştir. Bir başka araştırmada da, yerel veliler çocuklarının Suriyeli öğrencilerle yan yana oturmasını istemediği için, öğretmenin sınıf düzenini oluşturmada zorlandığını ortaya koymuştur (Yüce, 2018). Şeker ve Sirkeci (2015) ise, yaptıkları araştırmada “ayrımcılık” düşüncesinin yetişkinler tarafından ortaya çıkarıldığını ve bunun da okuldaki çocukları etkileyerek, yabancı uyruklu öğrencilere olumsuz yansıdığını ortaya koymuştur. Bir diğer araştırma bulgusuna göre, göçmen çocuklara yönelik, toplumun kabul etme düzeyi düşük bulunmuştur (Sakız, 2016). Yapılan bu araştırmaların göstermiş olduğu ortak sonuç, yerel öğrencilerin “ayrımcılık” olgusunu dolaylı ya da dolaysız bir şekilde büyüklerinden etkilenecek okul ortamına aktardığı şeklindedir. Bu açıdan MEB; dışlama, ayrımcılık, entegrasyon, ve kapsayıcılık kavramlarını öğrencilerin okul ortamındaki durumları açısından ele alarak Şekil 4’te görüldüğü gibi, tüm öğrencilerin mutlu olduğu sosyal yapıyı sadece “kapsayıcı” anlayışın olduğu bir yaklaşımla sağlayacağını belirtmiştir (MEB, 2019).

Şekil 4

Kapsayıcılık, entegrasyon, ayrımcılık, dışlama kavramlarının okul ortamına etkisi.

(MEB, 2019, s:17)

Sonuç

Araştırmalar zaman değişkeni açısından ele alındığında, 2019 yılında en fazla sayıda (%24,03) araştırmanın yapıldığı görülmektedir. Yapılan araştırmalar yerleşim yeri açısından incelendiğinde başta İstanbul olmak üzere, Gaziantep ve Ankara’da toplam %42,62 oranında çalışmanın olduğu tespit edilmiştir. Araştırmalar tür açısından incelendiğinde, %76 oranıyla yüksek lisans çalışmalarının önemli bir seviyede olduğu belirlenmiştir. Bu açıdan doktora düzeyindeki çalışmalar ise %8 oranıyla alanda çok az yer kaplamaktadır.

Araştırmalarda problemi tanımlama açısından temel görüş, öğrencilerin uyum sağlamasına yöneliktir. Bu bağlamda kendilerinden istenen okul kurallarına uyma ve dil öğrenmeleri şeklindedir. Araştırmalar yöntem açısından %71,31 oranında nitel yöntemler tercih edilmiştir. Nitel yöntemlerden en çok tercih edileni ise durum (%48,06) araştırmasıdır.

Geçici koruma kapsamındaki Suriyeli öğrencileri kapsayan ilk ve ortaokul düzeyindeki lisansüstü araştırmalarda elde edilen sonuçların en yaygını olarak “*dil sorunu*” ele alınabilir. İlgili araştırmaların %85,27’sinde bu sorun tespit edilmiştir. Buna bağlı olarak, öğrencilerin karşılaştığı akademik ve okula uyum sağlama sürecindeki sorunlarda, Türkçe dilinin yeteri kadar bilinmemesi en büyük etkidir. Amerika Birleşik Devletlerinde, araştırma yapan Almadani (2018), Suriyeli öğrencilerin okul deneyimlerini araştırmıştır. Nitel yöntemle ele aldığı araştırmada, öğrencilerin en büyük zorluğunun, İngilizce dilini bilmemekten kaynaklandığını belirlemiştir. Araştırmalarda önemli bir yoğunluğu olan Suriyeli öğrencilerin yaşadığı “*ekonomik sorunların*” (%32,55), tıpkı dil sorununda olduğu gibi, bağlantılı olarak başka sorunlara neden olduğu görülmektedir. Öğrencilerin çalışmak zorunda kalması beraberinde devamsızlık sorununu ortaya çıkarmıştır. AbdulRahim ve Rababah (2020), Kuzey Ürdün’de yaptığı nicel araştırmada, öğrencilerin ekonomik olarak desteklenmesi gerektiğini ortaya koymuştur.

Araştırmalarda karşılaşılan durumlardan bir diğeri de Suriyeli öğrencileri öğretim aşamasında destekleyecek ders içeriklerine uygun araç-gereç ve materyallerin hazırlanmamasıdır. Sınıf mevcutlarını kalabalık bulan öğretmenlerin, yeterli hizmet içi eğitimleri almadığı bir öğretim ortamında, ders kitapları ve içerdiği etkinliklere uygun materyallerin hazır olmayışı, dil sorunu yaşayan mülteci öğrencilerin ders içi yaşantılarını olumsuz etkilemektedir. Öğretmen eğitimi, ders araç-gereç materyal eksikliği ve kalabalık sınıflarla ilgili araştırma sonuçları bir araya getirildiğinde %51,93 bir değerle, yabancı uyruklu öğrencilerin akademik olarak olumsuz etkilendiği bir sınıf ortamının oluştuğu görülmüştür. Bu bağlamda geçici koruma altındaki öğrenciler için yapılan hazırlıkların yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Taşay (2023), Kayseri ilinde Suriyeli öğrenciler üzerine yaptığı nitel yöntemle sahip bir araştırmada, öğretmen ve yöneticilerle görüşmüştür. Araştırma sonucunda, öğretmenlerin sınıf mevcutlarının fazla olmasından kaynaklanan sorunlar yaşadığını ve iş yüklerinin fazla olduğu için zorluklar yaşadığını tespit etmiştir. Araştırmanın bir diğer sonucu öğrencilerin okullara uyum sağlaması için gerekli olan öğretmen eğitimlerinin yetersiz olmasıdır.

Öneriler

Geçici koruma kapsamındaki Suriyeli öğrencilerin ilk ve ortaokullardaki durumu üzerine yapılacak araştırmalarda, genel eğilimin yansıttığı sonuçlara göre rehberlik etmesi açısından aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir:

Problem durumu açısından geçici koruma kapsamındaki Suriyeli öğrencilerin okullara uyumunun ele alınmasına yönelik yapılan çalışmaların yoğunluğu çok fazladır. Buna karşın öğrencilerin durumlarını kapsayıcı eğitim ve çokkültürlü yaklaşıma göre yapılan çalışmalara bakıldığında ise alanda yapılan araştırmaların az olduğu görülmüştür. Bu nedenle bu boşluğun doldurulabilmesi açısından problem durumu bu yönüyle ele alınabilir.

Araştırmalarda örneklem grubu seçiminde, Suriyeli öğrenciler oldukça fazladır. Araştırmalarda ortaya çıkan “*dışlanma, ayrımcılık, ötekileştirme ve akran zorbalığı*” gibi

sonuçları değerlendirmek açısından, Türk öğrencilerle birlikte ailelerinin ve öğretmenlerin de örneklem gruplarına dâhil edilmesi, durumun daha nesnel açıdan ele alınmasını sağlayabilir.

Araştırmaların kuramsal çerçevesini oluştururken, göçlerin nedenleri sığınmacıların kendi ülkelerindeki duruma göre açıklanmıştır. Ancak göç edilen ülkelerin hangi değişkenlere göre tercih edildiği yeteri kadar açıklanmamıştır. Bu açıdan Türkiye'nin Suriye'den dünyada en fazla göç alan ülke olmasının politik nedenlerinin kuramsal çerçevedeki eksikliği üzerine odaklanılabilir.

Araştırmalar nitel yöntemlerden, durum araştırmasında yoğunluk göstermektedir. Çalışma alanına daha uygun olduğu görülmekte, bu nedenle yapılacak araştırmalarda nitel yöntemlerin tercih edilmesi önerilir.

Araştırmaların kavramsal çerçevesinde, “mülteci,sığınmacı,göçmen” ayrımının yeteri kadar yapılmadığı görülmüş olup, araştırmacılara kavramsal yönden daha net tanımlayıcı olmaları önerilir.

Kaynakça

Abay, A. (2019). *Türkiye'de Suriyeli çocukların eğitim durumlarının değerlendirilmesi:*

Kızıltepe örneği (Yüksek lisans tezi). Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Sosyoloji Anabilim Dalı.

AbdulRahim, O., & Rababah, A. (2020). The quality level of education of the Syrian refugee students in the North of Jordan: Educational supervisors' point of view.

Universal Journal of Educational Research, 8(6), 2315-2325.

Adıgüzel, Y. (2010). *Küreselleşme çağında göç*. İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi, Sosyoloji Lisans Programı.

Adıgüzel, Y. (2016). *Göç sosyolojisi*. Nobel Yayınları.

Alkalay, G., Kırıl, B., & Erdem, A. R. (2021). İlkokul yönetici ve sınıf öğretmenlerine göre Suriyeli sığınmacı öğrencilerin yaşadıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *MSKU*

Eğitim Fakültesi Dergisi, 8(1), 231-249. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1340159>

Almadani, D. S. (2018). *Syrian refugee students' academic and social experiences in American public schools* (Doctoral dissertation). College of Education Theses and Dissertations. https://via.library.depaul.edu/soe_etd/129

Alsayed, A., & Wildes, J. V. (2018). Syrian refugee children: A study of strengths and difficulties. *Journal of Human Rights and Social Work*, 3(1), 1-9. <https://doi.org/10.1007/s41134-018-0057-4>

Anis, R. (2019). *Devlet ilkokullarında eğitim gören Suriyeli öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlerin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı.

Baltacı, A. (2018). Nitel araştırmalarda örnekleme yöntemleri ve örnek hacmi sorunsalı üzerine kavramsal bir inceleme. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 254.

Banks, J. A. (2007). *Educating citizens in a multicultural society*. Teachers College Press.

Bayram, R. (2019). *Suriyeli ailelerin eğitim hakkı algıları: Fatih-Karagömrük örneği* (Yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı.

Beecroft, C., Booth, A., & Rees, A. (2015). Finding the evidence. In K. Gerrish & J. Lathlean (Eds.), *The research process in nursing* (7th ed., pp. 89-104). Wiley Blackwell.

Bessarabova, I. S., & Kuryshva, E. S. (2020). Multicultural orientation of inclusive education in the modern school of the USA. *Perspektivy Nauki i Obrazovania – Perspectives of Science and Education*, 43(1), 180-193.

Bowen, G. A. (2009). Document analysis as a qualitative research method. *Qualitative Research Journal*, 9(2), 27-40. <https://doi.org/10.3316/QRJ0902027>

- Civitillo, S., Göbel, K., Preusche, Z., & Jugert, P. (2021). Disentangling the effects of perceived personal and group ethnic discrimination among secondary school students: The protective role of teacher–student relationship quality and school climate. *New Directions for Child and Adolescent Development*, 2021(177), 77-99.
- Creswell, J. W. (2013). *Nitel araştırma yöntemleri* (S. Beşir & M. Bütün, Çev.). Siyasal Kitabevi.
- Crul, M., Lelie, F., Biner, Ö., et al. (2019). Farklı politikalar ve okul sistemlerinin İsveç, Almanya, Yunanistan, Lübnan ve Türkiye'deki Suriyeli mülteci çocukların dâhil edilmesini nasıl etkilediği. *Comparative Migration Studies*, 7(10).
<https://doi.org/10.1186/s40878-018-0110-6>
- Çalık, M., & Sözbilir, M. (2014). Parameters of content analysis. *Education and Science*, 33-38.
- Çelik, H. K. (2020). *Öğretmenlerin öznel görüşleri Türkiye'deki Suriyeli öğrencilerin eğitim performansını etkiliyor mu?* (Yüksek lisans tezi). Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat Anabilim Dalı.
- Ercan, F. Z. (2018). *Suriyeli sığınmacı çocukların eğitim durumları ve okul sosyal hizmeti* (Doktora tezi). Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sosyal Hizmet Anabilim Dalı.
- Ergün, Ö. R. (2018). *Geçici koruma statüsündeki Suriyeli çocukların eğitim sürecindeki toplumsal uyum sorunları: Burdur örneği* (Yüksek lisans tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı.
- Ertuş, G. (2017). *Suriyeli sığınmacı çocukların Türk eğitim kurumlarında karşılaştıkları sorunlar* (Yüksek lisans tezi). İstanbul Aydın Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Aile Danışmanlığı Anabilim Dalı.
- Freire, P. (1968). *Ezilenlerin pedagojisi* (Hattatoğlu & Özbek, Çev.). Ayrıntı Yayınları.
- Garan, S. (2022). *Suriyeli göçmen öğrencilerin okullarda karşılaştıkları sorunlar ile bu*

- sorunların çözümüne ilişkin uygulamalarının belirlenmesi* (Doktora tezi). İstanbul Okan Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı.
- Göç İdaresi Başkanlığı. (2023). Geçici koruma. <https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638>
- Göç Terimleri Sözlüğü. (2013). *IOM (Uluslararası Göç Örgütü)* (2nd ed.).
- Göçer, V., Özer, S., & Ürünibrahimoğlu, M. (2020). Sınıf öğretmenlerinin Suriyeli mülteci öğrencilere yönelik tutumlarının hizmet içi eğitim bağlamında incelenmesi: Bir karma yöntem araştırması. *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 7(14), 26-41. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1190224>
- Harris, J. D., Quatman, C. E., Manring, M. M., Siston, R. A., & Flanigan, D. C. (2014). How to write a systematic review. *The American Journal of Sports Medicine*, 42(11), 2761-2769. <https://doi.org/10.1177/0363546513497567>
- Karaçam, Z. (2013). Sistemantik derleme metodolojisi: Sistemantik derleme hazırlamak için bir rehber. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi*, 6(1), 26-33.
- Kazı, H., & Deniz, E. (2019). Kapsayıcı eğitim bağlamında öğretmenlerin mülteci öğrencilere ilişkin tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 14(20), 1338-1368. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/892778>
- Kızılkaya, O. (2021). *Ortaokul öğrencilerinin Suriyeli göçmen öğrencilerin eğitim ortamlarındaki uyumlarına yönelik görüşleri* (Yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kozan, B. E. (2019). *Durum analizi: Mamak'ta bulunan bir devlet okulundaki eğitim paydaşlarının mülteci eğitimine ilişkin deneyimlerinin araştırılması* (Yüksek lisans tezi). Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Yönetimi ve Planlaması Anabilim Dalı.

Kymlicka, W. (2015). *Çokkültürlü yurttaşlık: Azınlık haklarının liberal teorisi* (A. Yılmaz, Çev.). Ayrıntı Yayınları.

Lee, E. S. (1966). A theory of migration. *Demography*, 3(1), 47–57.

<https://doi.org/10.2307/2060063>

Madziva, R., & Thodhlana, J. (2017). Provision of quality education in the context of Syrian refugee children in the UK: Opportunities and challenges. *Compare: A Journal of Comparative and International Education*, 47(6), 942-961.

<https://doi.org/10.1080/03057925.2017.1375848>

Marshall, G. (1999). *Sosyoloji sözlüğü*. Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

Milli Eğitim Bakanlığı. (2019). *Kapsayıcı eğitim öğretmen eğitimi modülü, kendi kendine öğrenme modülü, Modül-1: Kapsayıcı eğitime giriş*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü.

Milli Eğitim Bakanlığı. (2024). Türk eğitim sistemindeki Suriyeli çocuklar için kapsayıcı eğitimin desteklenmesi projesi. <https://pictes.meb.gov.tr/www/projemiz/icerik/36>

Nurdoğan, A. K., & Öztürk, M. (2018). Geçici koruma statüsü ile Türkiye'de bulunan Suriyelilerin vatandaşlık hakkı. *Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 23(3), 1163–1165. <https://doi.org/10.xxxxx>

Özçelik, T. (2021). *Zorunlu göç kapsamında Hatay'da bulunan Suriyeli öğrencilere yönelik Türkçe öğretimi, toplumsal uyum ve eğitim-öğretim faaliyetlerinin öğretmen görüşlerinden hareketle incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Öztürk, M., Tepetaş, G. Ş., Köksal, H., & İrez, S. (2017). *Sınıfında yabancı uyruklu öğrenci bulunan öğretmenler için el kitabı* (Ed. Aktekin, S.). T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü Yayınları.

<https://oygm.meb.gov.tr/www/bakanligimizca-sinifinda-yabanci-uyruklu-ogrenci-bulunan-ogretmenler-icin-el-kitabi-yayinlandi/icerik/511>

Parekh, B. (2000). *Rethinking multiculturalism: Cultural diversity and political theory*.

London: MacMillan Press.

Sakız, H. (2016). Göçmen çocuklar ve okul kültürleri: Bir bütünleştirme çalışması. *Göç Dergisi*, 3(1). <https://doi.org/10.33182/gd.v3i1.555>

Saklan, E. (2018). *Türkiye'deki Suriyeli eğitim çağı çocuklarının eğitim süreçleri üzerine bir çözümleme* (Doktora tezi). Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Yönetimi ve Politikası Ana Bilim Dalı.

Salem, H. (2021). Realities of school 'integration': Insights from Syrian refugee students in Jordan's double-shift schools. *Journal of Refugee Studies*, 34(4), 4188–4206.

<https://doi.org/10.1093/jrs/feaa116>

Sardroud, E. M. (2023). *Okul öncesi öğretmen adaylarının mülteci öğrencilere karşı tutumlarının kapsayıcı eğitim açısından incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Temel Eğitim Anabilim Dalı.

Sever, M. B. (2020). *Suriyeli mülteci çocukların eğitim durumu ve sosyal uyum örneklemi* (Yüksek lisans tezi). İstanbul Ticaret Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uygulamalı Sosyoloji Ana Bilim Dalı.

Shahbazi, S., Palazzolo, A., & Salintri, G. (2020). Breaking silence: The voices of Syrian refugee children in the Canadian classroom. *Journal of Global Education and Research*, 4(1), 33–47.

Sheykjan, M. T. (2017). Education at the crossroads: Inclusive education for the global refugee crisis. In *International Conference on Interdisciplinary Approaches in Building Inclusive Pedagogy for Enriching Institutional Autonomy* (pp. 1–9). India: All India Association for Educational Research (AIAER).

Sinclair, M. (2007). Education in emergencies. *Commonwealth Education Partnerships*, 52–56.

<https://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.465.9965&rep=rep1&typ>

[e=pdf](#)

- Sönmez, V., & Alacapınar, F. G. (2016). *Örneklendirilmiş araştırma yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Süer, A. (2022). *Ankara'daki Suriyeli öğrencilerin eğitim sisteminde yaşadığı zorluklarının öğretmenlerin bakış açısı ile incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). TED Üniversitesi Lisansüstü Programlar Enstitüsü, Sosyal Bilimler Ana Bilim Dalı.
- Şeker, B. D., & Sirkeci, I. (2015). Challenges for refugee children at school in eastern Turkey. *Economics and Sociology*, 8(4), 122–133.
- Şerif, İ. (2020). *Türkiye'deki Suriyeli çocuklara yönelik eğitim politikasının etkisi: Batman örneği* (Yüksek lisans tezi). Batman Üniversitesi
- Taşay, H. (2023). *Okul yönetici ve öğretmen görüşlerine göre Suriyeli çocukların Türk eğitim sistemine entegrasyonu'nu destekleme projesi* (Yüksek lisans tezi). Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Temur, M., & Özalp, M. T. (2022). Sınıf öğretmenlerinin penceresinden göçmen öğrencilerin sorunları ve çözüm önerileri. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 110–141. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2796351>
- Tırpan, M. (2023). *Suriyeli öğrencilerin Türk eğitim sistemine entegrasyonu: Hoşgör Mahallesi örneği* (Yüksek lisans tezi). Gaziantep Üniversitesi Göç Enstitüsü, Göç Çalışmaları Ana Bilim Dalı.
- Tüfekçi, Y. (2020). *Gaziantep'teki Suriyeli sığınmacıların Türk eğitim sistemine entegrasyonunda yaşanan sorunlara ilişkin STK'ların görüşleri ve çözüm önerilerinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Gaziantep Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitimde ve Sosyal Hayatta Sivil Toplum Örgütlenmeleri Ana Bilim Dalı.
- Ünal, R., & Aladağ, S. (2020). Kapsayıcı eğitim uygulamaları bağlamında sorunlar ve çözüm önerilerinin incelenmesi. *Journal of Individual Differences in Education: Theory and Practice*, 2, 23–42. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article->

<file/1121494>

Vohra, S., Pace, P., Wulf, C., Lillicrap, A., & Cholewinski, R. (2004). *Göç ve iltica terimleri sözlüğü No 31* (Ed. Perruchoud J. & Redpath-Cross, J.).

https://publications.iom.int/system/files/pdf/iml31_turkish_2ndedition.pdf

Walls-Rodriguez, F. (2016). Pedagogy of the immigrant: A journey towards inclusive classrooms. *Teachers and Curriculum*, 16(1), 41–48.

Yalçın, C. (2004). *Göç sosyolojisi*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Yıldırım, E. S. (2023). *Hatay'da ortaöğretime devam eden Suriyeli öğrencilerin eğitim sorunları ve çözümleri üzerine bir inceleme* (Yüksek lisans tezi). Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Göç Araştırmaları Ana Bilim Dalı.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Akademik ve Mesleki Yayınlar.

Yıldız, F. (2018). *Suriyeli sığınmacı çocukların eğitim sorunları ve entegrasyon süreçleri: Mersin örneği* (Yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, Orta Doğu ve İslam Ülkeleri Araştırmaları Enstitüsü, Ortadoğu Sosyolojisi ve Antropolojisi Ana Bilim Dalı.

Yılmaz, A. D. (2021). *Kimlikli Bebekler Yaklaşımı ile desteklenen değerler eğitimi programının Suriyeli mülteci çocukların yer aldığı okul öncesi eğitim ortamında sosyal değerler kazanımına etkisi* (Doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Temel Eğitim Ana Bilim Dalı.

Yılmaz, A. P. (2019). *Sosyal bilgiler dersinde kültüre duyarlı eğitim uygulamaları: Mülteci öğrencilerle etkileşim* (Doktora tezi). Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı.

Yule, W. (2000). Emanuel Miller lecture, from pogroms to "ethnic cleansing": Meeting the needs of war-affected children. *Association for Child Psychology and Psychiatry*, 41(6), 695–702. Cambridge University Press.

Yüce, E. (2018). *Geçici koruma altında bulunan Suriyeli öğrencilerin okula uyumları*

(Yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Extended Abstract

Introduction

Migration occurs worldwide for various reasons such as work, education, health, and marriage, and our country is affected by these phenomena. However, migrations to our country are often mass and involuntary due to internal conflicts or political issues in their home countries. Among these, migration from Syria holds significant importance. According to the migration policies globally, including those applicable to our country, only asylum seekers from European countries are granted refugee status under the 1951 Geneva Convention and the 2013 International Protection Act. Consequently, there are 3.2 million Syrians under temporary protection in our country, with 41% of this population being between the ages of 0-14 (GIB, 2024). In terms of population distribution, the educational institutions at the primary and secondary levels are most affected by Syrian migrations. Understanding the issues students face in adapting to school culture, their psychological and guidance-related problems, their academic situation, and the perspectives of researchers on these issues is crucial for evaluating the Ministry of National Education's policies and the overall integration of Syrian students into the Turkish education system. This will provide guidance for future research. The aim of this study is to examine theses and articles addressing the issues faced by Syrian students under temporary protection in adapting to primary and secondary educational institutions, with an exploratory perspective based on various variables.

Method

A systematic review approach was used to examine theses and articles related to the issues faced by Syrians migrating to our country and their challenges within the Turkish education system. This approach helps determine general trends and provides a framework for future research perspectives. The studies were selected based on specified criteria to form a broader view. Research data were obtained from YÖKTEZ and Dergipark sites. Document analysis was applied during data collection. Using keywords like "Syrian, refugee, asylum seeker, immigrant, and disadvantaged student," a total of 129 studies were identified, including 109 theses out of 182 and 20 articles out of 54. The studies were evaluated through descriptive content analysis based on research methods, conceptual frameworks, and results.

Findings, Discussion, and Conclusion

The studies revealed that, by year, the highest number of studies was conducted in 2019 (24.03%), with a significant concentration in Istanbul, Gaziantep, and Ankara (42.62%). In terms of study types, 76% were master's theses, 16% were articles, and 8% were doctoral theses. The low number of doctoral-level studies indicates a significant gap in this area.

Examining the methods used in these studies, qualitative methods were predominant (71.31%), with case studies being the most frequently used qualitative method (48.06%). Conceptually, Syrian students under temporary protection were described as "Syrian students" (50.38%), "refugee students" (24.03%), "immigrant students" (13.07%), "asylum-seeking students" (10.85%), and "disadvantaged students" (1.55%). Analyzing the results, major difficulties included Turkish language issues (85.27%), school adaptation and psychological support (78.29%), and challenges faced by Syrians in schools. Other identified issues included Syrian parent education (37.98%), economic problems (32.55%), academic failure (31.78%), experiences of "exclusion, marginalization, discrimination, and peer bullying" by local students and teachers (27.13%), teacher training (27.13%), and lack of cultural activities (20.15%).

In defining Syrian students under temporary protection, "refugee and immigrant" terms were used conceptually (27.10%). However, according to our country's migration policies, these terms are conceptually incorrect. Asylum seekers from outside the European region are not granted refugee status and cannot be considered immigrants due to their status as asylum seekers for safety reasons. Studies often explain the reasons for migration based on conditions in the home countries of the asylum seekers, but they do not sufficiently explain why Turkey was chosen. A significant portion of the studies focuses on Syrian students, revealing a trend of viewing them as the source of their problems. Another important finding is the issues of "discrimination, marginalization, exclusion, and peer bullying" experienced by Syrian students. It is evident that individuals who face negative behavior cannot resolve these issues on their own, and the problems cannot be overcome without understanding their causes. Therefore, solving these issues requires involvement from local parents, Turkish students, and teachers.

Ethical Statement

"I affirm that the writing process of the study titled 'Examining the Issues Faced by Syrian Children under Temporary Protection in Turkish Education' adhered to scientific, ethical, and citation rules; no distortion was made on the collected data. I undertake full responsibility for any ethical violations that may arise and confirm that this work has not been submitted for review to any other academic publication environment."

EK-1 İNCELENEN ARAŞTIRMALARIN LİSTESİ

Sıra	Yıl	Yazar	Türü	Araştırmanın Adı
1	2023	Sardroud, E.M.	Y. Lisans	Okul öncesi öğretmen adaylarının mülteci öğrencilere karşı tutumlarının kapsayıcı eğitim açısından incelenmesi
2	2023	Gırgın, N.	Y. Lisans	Suriyeli öğrencilerin Türk eğitim sistemi içerisindeki yeri ve eğitimde karşılaştıkları problemler: Kilis ili örneği
3	2023	Tırpan, M.	Y. Lisans	Suriyeli öğrencilerin Türk eğitim sistemine entegrasyonu: Hoşgör Mahallesi örneği
4	2023	Yıldırım, E.S.	Y. Lisans	Hatay'da ortaöğretime devam eden Suriyeli öğrencilerin eğitim sorunları ve çözümleri üzerine bir inceleme
5	2023	Höbek, H.Ç.	Y. Lisans	Suriyeli öğrencilerin Türk eğitim sistemine entegrasyonunu etkileyen faktörler
6	2023	Taşay, H.	Y. Lisans	Okul yönetici ve öğretmen görüşlerine göre Suriyeli Çocukların Türk Eğitim Sistemine Entegrasyonu'nu Destekleme Projesi
7	2023	Tunç, B.	Y. Lisans	Eğitim sendikaları yöneticilerinin geçici koruma statüsündeki Suriyeli öğrencilerin eğitim öğretimleri konusundaki görüşleri: Gaziantep örneği
8	2023	Albayram, E.	Y. Lisans	Göçmen öğrencilerin rehberlik ve psikolojik danışma ihtiyaçlarının öğretmen ve göçmen öğrenci görüşlerine göre incelenmesi
9	2023	Toktay, G.	Y. Lisans	Okul yöneticilerinin göçmen öğrencilere ilişkin görüşlerinin kapsayıcı eğitim bağlamında değerlendirilmesi
10	2023	Bergut, M.	Y. Lisans	Göçmen öğrencilerin yoğun olduğu okullarda okul ve sınıf yönetiminde karşılaşılan durumların incelenmesi
11	2023	Şimşek, A.	Y. Lisans	Geçici koruma altındaki Suriyeli öğrencilerin eğitiminde öğretmen ve okul yöneticilerinin karşılaştıkları sorunlar: Kilis ili örneği

12	2023	Buzkurt, Z.	Y. Lisans	Suriyeli öğrencilerin Türk dilini öğrenme ve Türk kültürüne uyum sağlamada yaşadıkları sorunlara yönelik bir durum çalışması
13	2023	Ulukış, M.,Y.	Y. Lisans	Geçici koruma altındaki Suriyeli öğrencilerin Türkiye'ye entegrasyonunda eğitimin etkisi
14	2023	Khalid, O.,A.,A.,Y.	Y. Lisans	Okul müdürlerine göre mülteci öğrencilerin eğitimi: Sorunlar ve çözümler
15	2023	Karataştan, A.	Y. Lisans	Göçmen/mülteci öğrencisi olan ve olmayan sınıf öğretmenlerinin yaşadıkları sınıf içi problemler ve çözüm önerilerinin karşılaştırmalı olarak incelenmesi
16	2023	Karyağdı, D.	Y. Lisans	Sınıf öğretmenlerinin çocuk hakları görüşleri ile mülteci öğrencilere yönelik tutumları: Karma yöntem araştırması
17	2023	Mercan, B.	Y. Lisans	Okul müdürlerinin mülteci öğrencilere yönelik sosyal adalet liderliği davranışlarının değerlendirilmesi
18	2023	Dağdelen, S.	Y. Lisans	Kapsayıcı eğitim bağlamında göçmen öğrencilerin akademik başarı ve sosyal becerilerinin geliştirilmesine yönelik bir model çalışması
19	2023	Yılmaz, V.	Y. Lisans	Sosyal bilgiler öğretmenlerinin çok kültürlü eğitim bağlamında sığınmacı öğrencilere yönelik sınıf içi uygulamaları: Öğretmen görüşlerine dayalı bir araştırma
20	2022	Özmen, F.	Y. Lisans	Düzensiz göç ile Türkiye'ye gelen Suriyeli öğrencilerin toplumla uyumlu kimlik gelişimlerinin sağlanmasına ilişkin öğretmen ve okul yöneticilerinin görüşleri
21	2022	Yıldırım, T.	Y. Lisans	Sınıfında Suriyeli öğrenci bulunan sınıf öğretmenlerinin çokkültürlü eğitime ilişkin görüşlerinin ve tutumlarının incelenmesi
22	2022	Sılğan, Y.	Y. Lisans	Okul yöneticileri ve öğretmenler gözüyle Suriyeli öğrencilerin eğitimde yaşadıkları sorunların incelenmesi
23	2022	Tandırcıoğlu, M.	Y. Lisans	Kilis'te eğitim veren öğretmenlerin Suriyeli mülteci öğrencilere ve Türk öğrencilere birlikte eğitim vermesi hakkında görüşlerinin belirlenmesi
24	2022	Süer, A.	Y. Lisans	Ankara'daki Suriyeli öğrencilerin eğitim sisteminde yaşadığı zorluklarının öğretmenlerin bakış açısı ile incelenmesi
25	2022	Mammadova, N.	Y. Lisans	Suriye'li öğrencilerin eğitim hedefleri ile okula aidiyet duyguları: Karma yöntem çalışması
26	2022	Tez, K.K.	Y. Lisans	Türkiye'de Suriyeli göçmen öğrencilerin eğitim sürecinde yönetici ve öğretmenlerin karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri

27	2022	Arslantay, S.S.	Y. Lisans	Formal eğitim sürecine katılan Suriyeli sığınmacı öğrencilerin kültürel uyum durumlarının incelenmesi (Gaziantep örneği)
28	2022	Soyalan, M.	Y. Lisans	Suriyeli özel eğitim öğrencilerinin karşılaştıkları sorunlara dair öğretmen ve idareci görüşlerinin incelenmesi
29	2022	Karasu, Ö.	Y. Lisans	Sınıf öğretmenlerinin gözünden Suriyeli öğrencilerin Türk eğitim sistemine uyumu: Sultangazi örneği
30	2022	Kurt, E.B.	Y. Lisans	Türkiye'de eğitim gören Suriyeli öğrencilerin entegrasyon bağlamında analizi: Konya örneği
31	2022	Sendi, E.	Y. Lisans	Türkiye'de ilköğretim çağındaki çocuğu olan Suriyeli sığınmacı ebeveynlerin eğitim sürecine katılımı
32	2022	Yaşar, İ.	Y. Lisans	Öğretmen ve yönetici görüşlerine göre okullarda Suriyeli öğrencilere yönelik gerçekleştirilen rehberlik faaliyetleri
33	2022	Baştuğ, E.	Y. Lisans	Suriyeli öğrencilere matematik eğitimi veren öğretmenlerin karşılaştıkları zorluklar
34	2022	Kara, V.	Y. Lisans	Sınıf öğretmenlerinin mülteci öğrencilere yönelik tutumlarının incelenmesi
35	2022	Kırımlı, G.	Y. Lisans	Öğretmenlerin mülteci öğrencilere yönelik tutumları ile örgütsel bağlılıkları arasındaki ilişki
36	2022	Çoban, D.	Y. Lisans	Mülteci öğrenci bulunan okullarda yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri: Kilis ili örneği
37	2021	Maltaş, N.,B.	Y. Lisans	Sınıfında Suriyeli öğrenci bulunan sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri (Mersin ili örneği)
38	2021	Elsiveyden, H.	Y. Lisans	Veli görüşlerine göre ilköğretime giden Suriyeli öğrencilerin yaşadığı sorunlar ve çözüm önerileri (Kilis ili örneği)
39	2021	Soybakış, Ş.,G.	Y. Lisans	Sınıf öğretmenlerinin Suriyeli öğrencilere yönelik tutum ve görüşlerinin incelenmesi
40	2021	Ağdalyan, A.	Y. Lisans	Kilis ilinde öğrenim gören ilköğretim çağındaki Suriyeli öğrencilerin eğitimde yaşadıkları güçlükler ve bunlara yönelik çözüm önerileri (Okul yöneticilerinin görüşlerine dayalı olarak yapılan bir inceleme)
41	2021	Görür, D.,Z.	Y. Lisans	Geçici koruma altındaki Suriyeli öğrencilerin derslerini yürüten öğretmenlerin, öğretim programlarının uygulanması sürecindeki deneyimleri
42	2021	Yılmaz, E.	Y. Lisans	Türkiye'de bulunan Suriyeli ailelerin okul çağındaki çocuklarının eğitim durumları ve gelecek beklentileri

43	2021	Kızılkaya, O.	Y. Lisans	Ortaokul öğrencilerinin Suriyeli göçmen öğrencilerin eğitim ortamlarındaki uyumlarına yönelik görüşleri
44	2021	Özçelik, T.	Y. Lisans	Zorunlu göç kapsamında Hatay'da bulunan Suriyeli öğrencilere yönelik Türkçe öğretimi, toplumsal uyum ve eğitim-öğretim faaliyetlerinin öğretmen görüşlerinden hareketle incelenmesi
45	2021	Pelin, A.	Y. Lisans	Suriyeli Çocukların Türk Eğitim Sistemine Entegrasyonunun Desteklenmesi Projesi (PIKTES) kapsamında kullanılan Türkçe öğreniyorum kitap seti ile hayat boyu Türkçe kitap setindeki Türkçe okuma metinlerinin değerler eğitimi ve kültür aktarımı açısından incelenmesi
46	2021	Erten, D.,İ.	Y. Lisans	Suriyeli öğrencilerin yer aldığı sınıflarda görev yapan ilkokul öğretmenlerinin kapsayıcı sınıf kültürü oluşturma deneyimleri üzerine bir etnografik araştırma
47	2021	Halef, A.	Y. Lisans	Geçici koruma altındaki Suriyeli öğrencilerin okula yönelik tutumlarının incelenmesi
48	2021	Sevinç, E.	Y. Lisans	Okul yöneticileri ve öğretmenlerin mülteci öğrenci velileri ile karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri
49	2021	Kolay, Ö.	Y. Lisans	Kamu ilkokulları yönetici ve öğretmenlerinin Iraklı göçmen öğrencilerin eğitiminde karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri
50	2020	Uyduran, M.	Y. Lisans	Türkiye'de geçici koruma kapsamındaki Suriyeli öğrencilerin okullarda sosyalleşme sürecindeki uyum problemleri ve çözüm önerileri
51	2020	Kaya, İ.	Y. Lisans	Sınıfında Suriyeli öğrencisi bulunan öğretmenlerin sınıf yönetiminde karşılaştığı sorunlar
52	2020	Şeker, S.	Y. Lisans	Mülteci öğrencilerin karşılaştığı eğitim sorunları: Yozgat ili örneği
53	2020	Yılmaz, M.	Y. Lisans	Suriyeli mülteci öğrencilerin okul ortamına uyumu
54	2020	Alkalay, G.	Y. Lisans	İlkokul yöneticilerine ve sınıf öğretmenlerine göre Suriyeli sığınmacı öğrencilerin yaşadıkları sorunlar ve çözüm önerileri
55	2020	Şeker, S.	Y. Lisans	Mülteci öğrencilerin karşılaştığı eğitim sorunları: Yozgat ili örneği
56	2020	Sever, M. B.	Y. Lisans	Suriyeli mülteci çocukların eğitim durumu ve sosyal uyum örnekleme
57	2020	Çelik, H. K.	Y. Lisans	Öğretmenlerin öznel görüşleri Türkiye'deki Suriyeli öğrencilerin eğitim performansını etkiliyor mu

58	2020	Tüfekçi, Y.	Y. Lisans	Gaziantep'teki Suriyeli sığınmacıların Türk eğitim sistemine entegrasyonunda yaşanan sorunlara ilişkin STK'ların görüşleri ve çözüm önerilerinin incelenmesi
59	2020	Canpolat, G.	Y. Lisans	Türkiye'ye göç eden Suriyeli çocukların sosyalleşme süreci ve eğitim konusunda geliştirilen farklı pratikler
60	2020	Uyduran M.	Y. Lisans	Türkiye'de geçici koruma kapsamındaki Suriyeli öğrencilerin okullarda sosyalleşme sürecindeki uyum problemleri ve çözüm önerileri
61	2020	Gökmen, H.	Y. Lisans	Suriyeli göçmen öğrencilerin Türk eğitim sistemine entegrasyon sorunu (Bursa Yıldırım ilçesi örneği)
62	2020	Esen, S.	Y. Lisans	Suriyeli çocukların Türk eğitim sistemine entegrasyonu (uyumu) ve yaşanan sorunlar (Konya ili örneği)
63	2020	Şerif, İ.	Y. Lisans	Türkiye'deki Suriyeli çocuklara yönelik eğitim politikasının etkisi: Batman örneği
64	2019	Akçalı, H.	Y. Lisans	Balıkesir'de ilk ve ortaokula devam eden mülteci ve sığınmacı çocukların eğitim problemleri
65	2019	Kozan, B. E.	Y. Lisans	Durum analizi: Mamak'ta bulunan bir devlet okulundaki eğitim paydaşlarının mülteci eğitimine ilişkin deneyimlerinin araştırılması
66	2019	İzol, N.	Y. Lisans	Suriyeli mülteci çocukların eğitim hayatına uyum sürecinin değerlendirilmesi
67	2019	Uyanık, A.	Y. Lisans	Mülteci öğrencilerin eğitim gördüğü okullardaki rehberlik ihtiyaçlarının rehber öğretmen görüşlerine göre incelenmesi
68	2019	Keleş, H.	Y. Lisans	Kapsayıcı eğitim sistemi ile köprüler kurmak: Hatay'da yaşayan Suriyeli çocuklar örneği
69	2019	Yılmaz A.	Y. Lisans	Suriyeli öğrencilerin eğitim gördüğü geçici eğitim merkezlerinde uygulanan eğitim hakkındaki öğretmen görüşleri
70	2019	Kaya, A.	Y. Lisans	Suriyeli mülteci çocukların eğitimi üzerine bir araştırma: Geçici eğitim merkezleri ve müfredatları
71	2019	Küçüdüveyki, E.	Y. Lisans	Geçici koruma statüsündeki Suriyeli çocukların eğitim alanında yaşadıkları sorunlar ve sosyal desteklerinin incelenmesi: Altındağ örneği
72	2019	Yapıcı, S.	Y. Lisans	Suriyeli öğretmen ve veli görüşlerine göre geçici eğitim merkezlerinin değerlendirilmesi: Nitel bir araştırma

73	2019	Anıs, R.	Y. Lisans	Devlet ilkokullarında eğitim gören Suriyeli öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlerin incelenmesi
74	2019	Bayram, R.	Y. Lisans	Suriyeli ailelerin eğitim hakkı algıları: Fatih-Karagömrük örneği
75	2019	Çınar, M.	Y. Lisans	Suriyeli mültecilerin geçici eğitim merkezlerinde aldıkları eğitimin değerlendirilmesi
76	2019	Aydoğdu, Y.	Y. Lisans	Türkiyede eğitim gören Suriyeli öğrencilerin sosyo-kültürel problemlerine yönelik bir araştırma
77	2019	Abay, A.	Y. Lisans	Türkiye'de Suriyeli çocukların eğitim durumlarının değerlendirilmesi: Kızıltepe örneği
78	2019	Algan, A. N.	Y. Lisans	Ankara'da yaşayan Suriyeli ve Iraklıların temel eğitim hizmetlerine erişimlerinin karşılaştırmalı analizi
79	2019	Evrans, S.	Y. Lisans	Geçici eğitim merkezlerinde görev yapan Suriyeli ve Türk sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik deneyimleri üzerine bir yaşam öyküsü araştırması
80	2019	Anıs, R.	Y. Lisans	Devlet ilkokullarında eğitim gören Suriyeli öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlerin incelenmesi
81	2019	Yılmaz, Y.,A.	Y. Lisans	Okullarda Suriyeli öğrencilere sunulan psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerine ilişkin okul psikolojik danışmanlarının görüşleri
82	2019	Güzel, S.	Y. Lisans	Türkiye'de öğrenim gören geçici koruma altındaki Suriyeli öğrencilerin uyum problemlerinin incelenmesi
83	2019	Özgün, E.	Y. Lisans	İlkokul öğretmenlerinin Suriyeli öğrencilerin akademik başarı ve okul ortamı uyumuna ilişkin gözlemlerinin incelenmesi
84	2019	Çopur, D.,A.	Y. Lisans	Mülteci öğrencilerin uyum sürecinde karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri
85	2019	Çöplü, F.	Y. Lisans	Göçmen öğrenciler için okul uyum programı geliştirmeye yönelik bir taslak çalışması
86	2019	Sekin, S.,A.	Y. Lisans	Sığınmacı öğrencilerin eğitim öğretim sürecinde karşılaştıkları sorunlar
87	2019	Şen, F.	Y. Lisans	Öğretici görüşlerine göre sığınmacı öğrencilere Türkçe öğretiminde karşılaşılan sorunların değerlendirilmesi: Kayseri ili örneği
88	2018	Karaağaç, F. C.	Y. Lisans	Resmi ilköğretim okullarına devam eden Suriyeli mülteci çocukların eğitim sorunlarının belirlenmesi

89	2018	Beyhan, D.	Y. Lisans	Suriyeli öğrencilerin Türk eğitim sistemine entegrasyonu projesi kapsamında geçici eğitim merkezlerinde görev yapan dil öğretmenlerinin dil öğretirken karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri
90	2018	Yüce, E.	Y. Lisans	Geçici koruma altında bulunan Suriyeli öğrencilerin okula uyumları
91	2018	Özcan, A. S.	Y. Lisans	Çokkültürlülük bağlamında Türkiye'deki Suriyeli sığınmacıların eğitim sorunu

92	2018	Ergün, Ö. R.	Y. Lisans	Geçici koruma statüsündeki Suriyeli çocukların eğitim sürecindeki toplumsal uyum sorunları: Burdur örneği
93	2018	Yıldız, F.	Y. Lisans	Suriyeli sığınmacı çocukların eğitim sorunları ve entegrasyon süreçleri: Mersin örneği
94	2018	Cin, G.	Y. Lisans	Suriyeli öğrencilere eğitim veren sınıf öğretmenlerinin Yaşadıkları sorunlar ve psikolojik sağlamlılık düzeyi: Adana ili örneği
95	2018	Çakmak, Ö.	Y. Lisans	Okul yöneticilerinin gözüyle Suriyeli öğrencilerin eğitiminde yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri (Kilis örneği)
96	2018	Bozkurt, S.	Y. Lisans	Mülteci öğrencilerin eğitimine ilişkin öğretmen algıları: Gaziantep örneği
97	2017	Ertuş, G.	Y. Lisans	Suriyeli sığınmacı çocukların Türk eğitim kurumlarında karşılaştıkları sorunlar
98	2017	Kultas, E.	Y. Lisans	Türkiye'de bulunan eğitim çağındaki Suriyeli mültecilerin eğitimi sorunu
99	2016	Akalın, A. T.	Y. Lisans	Türkiye ye gelen Suriyeli göçmen çocukların eğitim sorunları
100	2022	Garan, S.	Doktora	Suriyeli göçmen öğrencilerin okullarda karşılaştıkları sorunlar ile bu sorunların çözümüne ilişkin uygulamalarının belirlenmesi
101	2021	Yılmaz, A. D.	Doktora	Kimlikli bebekler yaklaşımı ile desteklenen değerler eğitimi programının Suriyeli mülteci çocukların yer aldığı okul öncesi eğitim ortamında sosyal değerler kazanımına etkisi
102	2021	Akkaya, D.	Doktora	Göçmen öğrencilerin eğitim gereksinimlerinin paydaş görüşler doğrultusunda belirlenmesi
103	2020	Çalhan, M.	Doktora	Suriyeli çocukların eğitim ekosistemi içindeki dayanıklılık imkânları: Darıca örneği
104	2019	Yılmaz, A. P.	Doktora	Sosyal bilgiler dersinde kültüre duyarlı eğitim uygulamaları: Mülteci öğrencilerle etkileşim

105	2019	Aykut, S.	Doktora	Türkiye'deki Suriyeli çocukların eğitim sorunları: Farklılıklara saygı eğitimi odağında okul sosyal hizmeti önerisi
106	2019	Büyükhan, M.	Doktora	Zorunlu eğitim çağındaki Suriyeli çocukların eğitime erişimi önündeki engeller: Ankara ili örneği
107	2018	Ercan, F. Z.	Doktora	Suriyeli sığınmacı çocukların eğitim durumları ve okul sosyal hizmeti
108	2018	Saklan, E.	Doktora	Türkiye'deki Suriyeli eğitim çağı çocuklarının eğitim süreçleri üzerine bir çözümleme
109	2017	Seçer, A. B.	Doktora	Sığınmanın ötesinde eğitim arayışı: İstanbul'daki Suriyeli ebeveynlerin çocuklarının eğitimine dair görüşlerinin analizi
110	2023	Kırmızı, F. Vd.	Makale	Göçmen Öğrencilerin İlk Okuma Yazma Öğrenme Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Öğretmen Görüşleri
111	2023	Yılmaz, H. Ve Özsevgeç, L.C.	Makale	İlkokulda Öğrenim Gören Sığınmacı Öğrenciler ile İlgili Yapılan Akademik Çalışmaların İncelemesi
112	2022	Temur, M. ve Özalp, M.T.	Makale	Sınıf Öğretmenlerinin Penceresinden Göçmen Öğrencilerin Sorunları ve Çözüm Önerileri
113	2022	Kara, V. Ve Başaran, M.	Makale	Sınıf Öğretmenlerinin Mülteci Öğrencilere Yönelik Tutumlarının İncelenmesi
114	2022	Nacar, D. Ve Ünsal, S.	Makale	Okul Yöneticilerinin Suriyeli Mülteci Velilerle Yaşadıkları Sorunlar Sorunların Nedenleri ve Çözüm Önerileri
115	2022	Kaya, A.	Makale	Suriyeli Öğrencilerin Eğitim-Öğretim Faaliyetlerinde Karşılaştıkları Zorluklar
116	2022	Öztürk, D. Vd.	Makale	Kamu Okullarında Okuyan Suriyeli Öğrencilerin Sosyo-Kültürel Uyumlarına Yönelik Öğretmen Görüşleri
117	2021	Arslan, Ü. Ve Ergül, M.	Makale	Mülteci Öğrencilerin Eğitimlerinde Yaşadıkları Sorunlar: Öğretmenlerin Perspektifinden Bir Delphi Çalışması
118	2021	Alkalaky, G. Vd.	Makale	İlkokul Yönetici ve Sınıf Öğretmenlerine Göre Suriyeli Sığınmacı Öğrencilerin Yaşadıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri
119	2021	Biçer, N. Ve Alptekin, Z.D.	Makale	Çok Kültürlü Sınıflarda Görev Yapan Öğretmenlerin Kültürel Etkileşim Hakkındaki Görüşleri
120	2021	Yiğit, A vd.	Makale	Türkiye'deki Suriyeli Öğrencilerin Okula Uyumlarına Yönelik Öğretmen, Okul Yöneticileri ve Öğrencilerin Görüşleri

121	2020	Arslan, Ü.G. Ve Uslu, F.	Makale	Türkiye’de Ortaöğretim Düzeyinde Eğitim-Öğretim Gören Göçmen Öğrencilerin Öğrenim Sürecinde Yaşadıkları Zorluklar
122	2020	Delen, A. Ve Erçoşkun, M.H.	Makale	Yabancı Uyrıklı Öğrencilerin Bulunduğu İlkokullarda İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının Nicel Açından İncelenmesi
123	2020	Göçer, V. Vd.	Makale	Sınıf Öğretmenlerinin Suriyeli Mülteci Öğrencilere Yönelik Tutumlarının Hizmet İçi Eğitim Bağlamında İncelenmesi: Bir Karma Yöntem Araştırması
124	2020	Ünal, R. ve Aladağ, S.	Makale	Kapsayıcı Eğitim Uygulamaları Bağlamında Sorunlar ve Çözüm Önerilerinin İncelenmesi
125	2020	Demir, B.N. Vd.	Makale	İlköğretim Kademesinde Suriyeli Öğrencilerin Katılması İle Oluşan Disiplin Sorunları Hakkında Yönetici Görüşleri

126	2019	Akman, Y.	Makale	Öğretmenlerin Mülteci Öğrencilere Yönelik Tutumları ile Çokkültürlü Eğitim Algıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi
127	2019	Karaağaç, F.C. Ve Güvenç, H.	Makale	Resmi İlkokullara Devam Eden Suriyeli Mülteci Öğrencilerin Eğitim Sorunları
128	2019	Kazu, H. Ve Deniz, E.	Makale	Kapsayıcı Eğitim Bağlamında Öğretmenlerin Mülteci Öğrencilere İlişkin Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi
129	2019	Ertekin, S.	Makale	Suriyeli Çocukların Eğitimi Konusunda Nitel Bir Araştırma: Sorunlar Ve Çözüm Önerileri